

rabila, tako da ima Buccaneer gotovo nad 1000 potomcev. Najslavnejši Buccaneerjev sin je „Kisbér“, ki je za pleme postavljen v Napajedlu na Moravskem. Žebec „Kisbér“ je celó pri dirki za Derby-jevo darilo l. 1876. na Angleškem vse tekmece svoje prehitel. Buccaneer od žlahtnega žebca „Wild Dayreli“ in od neke Little Red Rover kobile, bil je vzrejen od lorda Dorchestera l. 1857., torej je bil letos 30 let star. Kot dvoleten konj udeležil se je šestih dirk, pri katerih je štirikrat zmagal. V poznejših treh letih je še štirinajstkrat enako srečno dirkal.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

59.

Črni gozd in njega velikani.

(Dalje.)

Okolo 1850. leta prišel je v Evropo glas o mnogo večih gorostasih, ki jih je našel angleški potnik Loob v kalifornijski gori Sierra Nevada 1665 m nad morjem. Bili so to mamutovci, ki so v sorodstvu s cedrami. Drevo je redko-vejnat, in se nam zato vidi kot ogromen steber. Navadno rasteta po dva ali po trije vkup na vlažnem zemljišču, po katerem se vijejo potoki. Visoki so po 80 do 140 m , pa tudi po več, in v obsegu imajo po 12 do 30 m . Starost teh dreves sodijo na 3000 — 4000 let. Sama skorja je tu pa tam čez pol metra debela. Enemu velikanu so podjetniki odrli kožo do višine 38 $\frac{1}{2}$ m , prepeljali v Evropo in zložili v kristalni palači v Sydenhamu. Od nekega družega velikana so zložili skorjo v San Franciscu; notranjost so priredili v sobo, ki so jo obložili s sagi, postavili so notri glasovir in stolov za 40 oseb. Sto in štirideset dece našlo je pri neki priliki dovolj prostora v tej sobi. O tem gorostasnem drevesu v Kaliforniji sporočil nam je botanik Müller to-le:

„Ne davno prodrla je v javnost novica o nekem drevesu, nazivanem mamutovec, o katerem se je uže marsikaj pripovedovalo, ali vsak pot drugače. Časopis „Gardeners chronicle“ zatrjuje, da je to drevo našel potnik in prirodoslovec Lobb na Sierri Nevadi v Kaliforniji 5000 čevljev nad morjem. Drevesa ta gredó med šilcvje, ter so visoka po 250—320'. Po najnovejših merjenjih imajo nekatera drevesa do 400' višine. V razmerju z višino razvil se je tudi premer debela do ogromne debeline 12—31'. Skorja je debela 12—18 palcev, les je nekaj malega rudečkast, mehek in lahek.

Eno povaljeno deblo, če računamo po letnih kolarjih, staro je dobrih 3000 let. Surovi ljudje so ogulili enemu gorostasu deblo 21' visoko, ter so dolnji kos skorje zložili v San Franciscu. Naredili so sobo, ki so jo s sagi lepšali. Velikost to hočete pojmiti, če vam povem, da se je v sobo moglo razen glasovira postaviti še stolov za 40 oseb, in da je nek pot v njej našlo 140 dece dovolj prostora. Še surovejše delo je naredil v istem času nek drug podjetnik, ki je z debela, imejočega

25' v premeru, odrli skorjo do 50' višine, ter je s pojdinih kosov zgradil cel stolp.

Veje temu drevesu stojé vodoravno, le malo so povešene. Šilasto perje je zeleno kot trava, ter je zato jako podobno cipresi. Češarki mamutevčevi so zeló drobni, po 2 $\frac{1}{2}$ palca so dolgi, podobni so nekaj onim belega bora (Wheymouthovega), ali v obliki se ne zlagajo točno s češarki nobenega do sedaj poznatega šilastega drevesa. Radi tega so to drevo vvrstili v posebno vrsto, ter nazvali Wellingtonia gigantea. Znanstveno imé mu je danes: Sequoia gigantea.“

Okolo 80 $\frac{1}{m}$ od Sakramenta nahaja se v grofovini Calaveras dolina, v kateri rastejo ti gorostasi. Na naplavljenem tem zemljišču bila so nekaj glasovita izpirališča zlata, in rudarji, ki so tu delali, vedno so čuvali ta drevesa. Okolo teh mamutovcev je gozd, v katerem rastejo borovi, cedre, jele in hrasti. Pa tudi pri samih mamutovcih rastejo borovi in ciprese, ki imajo višine po 70 m , in v obsegu po 20 m . Skupino to so nazvali mamutov gaj, leži 1666 m nad morjem, in ima celo leto jako ugodno podnebje. Rastlinje je tu vedno sveže in zeleno, in vode ima v obilici. Na prostoru 50 $\frac{1}{a}$ stojí 92 takih gorostasov, ki jim je deblo više od 100 m , in v obsegu imajo po 30 m . Veje se prično še le v višini 40 m ; ni jih mnogo, ali so posute s prekrasnimi iglami.

(Konec prihodnjič.)

Govor gosp. poslanca Kluna

v državnem zboru 10. t. m.

(Konec.)

In da je to mogoče, naj se učiteljske pripravnice tako vredé, da bodo učitelji v resnici zmožni, podučevati slovenske otroke v slovenskem materinem jeziku. (Tako je! na desnici.) Da svoje gotovo skromne prošnje toliko bolj podpremo, prosim visoko zbornico močne podpore in priporočim to-le resolucijo (bere):

Gledé na to, da sedanja jezikovna vravnava za slovensko prebivalstvo namenjenih javnih ljudskih šol nasprotuje členu 19. državnega temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867, št. 142 D. Z. se vladi naroča, naj potrebno ukrene, da bode na vseh za Slovence odločenih javnih ljudskih šolah na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem, in sicer uže s pričetkom šolskega leta 1887/88 slovenski jezik edini učni jezik, v kolikor to uže sedaj ne veljá. Ako se ima nemški jezik po želji onih, ki šolo vzdržujejo, tudi naprej še obdržati kot učni predmet, mora vlada na to gledati, da se to godí brez vsakateré sile, in le v toliki meri, da ne ovira pravega učnega namena ljudskih šol, toraj nikakor ne pred dovršenim tretjim šolskim letom, in v takem številu šolskih ur, ki je v pravi razmeri z drugimi zaukazanimi učnimi predmeti, in ki se ima natančno določiti v učnem načrtu.

Dalje se vladi naroča, učiteljski pripravnici v Ljubljani in v Mariboru in dekliško pripravnico v Ljubljani tako vrediti, da se bodo vsi predmeti podučevali v slo-